

007 The Talmud Podcast

Baba Metzia 33b 1st Tosafoes - Class 1 - Rabbi Eliyahu Mitterhoff

[Baba Metzia 33b Mishna](#)

המפקיד אצל חבירו בהמה או כלים ונגנבו או שאבדו שילם ולא רצה ליטעו שהרי אמרו שומר חנם נשבע ויוצא נמצא הגנב משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה למי משלם למי שהפקדון אצלו נשבע ולא רצה לשלם נמצא הגנב משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה למי משלם לבעל הפקדון: גמ' למה ליה למתני בהמה

[Baba Mesia 33b Rashi](#)

המפקיד. ולא רצה ליטעו. שזעמט שומרים שלא פשעו זה ושלח שלח זה יד' שהיה יכול ליפטר בשזעמה זו שהרי אמרו כו': למי שהפקדון אצלו. דכיון דשילם קנה כלל¹ תשלומיה וצממרא² מפרש טעמא: גמ' דמקני ליה כפי'א. הצעלים מקנין לשומר כפל העמיד להשתלם כדאמר לקמן³ שזעמה שמסרה לו לשמור על מנת כן מסרה שאם תגנב וירצה וישלם יהא כפל שלו: אימר לא מקנה ליה כפי'א. לא מסרה לו מתחילה על מנת כן: דלא נפיש כפי'יהו. שאין צאין לדי ארבעה וחמשה שאינה נהגת אלא בשור ושה בלד⁴: מותקף ליה רמי כו'.⁵ אמתינתין קא מתמנה: ודה אין אדם מקנה דבר ש"א בא לעולם. והיאך הקנו לו צעלים כפל זה שעדיין לא נתחייב צו גנב: ואפי' ל' מואיר דאמר. צפ"ג דקדושין (ד' קט). הרי את מקודשת לי על מנת⁶ שאתגיר איכא למיגמר מינה מוכר פירות דקל לחצירו עד שלא באו לעולם דאפליגו זה רב הונא ורב נחמן לקמן באיזהו נשך (ד' קט): דעבידי דאתו. גרסינן:

Shemos

21:37 If a man steal an ox, or a sheep, and kill it, or sell it, he shall pay five oxen for an ox, and four sheep for a sheep. 22:1 If a thief be found breaking in, and be smitten so that he dies, there shall be no blood guiltiness for him. 22:2 If the sun be risen upon him, there shall be blood guiltiness for him--he shall make restitution; if he have nothing, then he shall be sold for his theft. 22:3 If the theft be found in his hand alive, whether it be ox, or ass, or sheep, he shall pay double.

[Baba Metzia Tosafoes 33b](#)

המפקיד. אית ללא גרסי או שאבדו משום דצאצידה ליכא כפל ויש ליישב שכך טוען הנפקד ואחר כך נמלא הגנב אי נמי אנו יודעים שנגנבו מתוך ביתו אך אין אנו יודעים אם פשע או שאבדו שאנו יודעין שנאצד ממנו אך לא ידעין אם על ידי גניבה או על ידי דבר אחר:

תוספות הרא"ש

ונגנבו או שאבדו. יש מוחקין שאבדו דמתני' לא איירי אלא בגניבה דאתיא לידי כפל, ואין צריך למוחקו דלא נקטיה אלא שכך טוען הנפקד, א"נ נקט אבדו לאשמועינן דאי אייקור הוי השבח שלו כדמוכח לקמן (לה). בהנהו כפי דאי לאו דאטרחיה לבי דינא הוה אמינא דברשותיה אייקור דהוי שבחא דאתי מעלמא כמו כפל, ואי לאו מתני' (נ"א: דבכפל נמי) הוה אמינא דאייקור שבחא דאתי מגופא הוי קמ"ל מתני' דככפל דמי מדנקט אבדו ומפרש במתניתין דינא דכפל בטענת גניבה וה"ה לשבח כשנאבדו.

[Baba Metzia 35a](#)

וסוף בגדים ישדם: הוהו גברא דאפקיד כפי גביה חבירה אמר ליה תב לי יי כפי אמר ליה לא ידענא פשיעוואת הוא זיל שילם לא אתא לקמיה דרב נחמן אמר ליה ייכל לא ידענא פשיעוואת הוא זיל שילם לא שילם אול רב נחמן אנביה לאפרינה מנייה לסוף אישתכח כפי ואיקור אמר רב נחמן יהרי כפי למרייהו והורא אפרנא אמר רבא הוה יתיבנא קמיה דרב נחמן ופרקין דמפקיד הוה ואמרי ליה שילם ולא רצה ליטעו ולא אהדר לי ושפיר עבד דלא אהדר לי מאי טעמא יהתם לא אטרחיה לבי דינא הכא אטרחיה לבי דינא למימרא דסבר רב נחמן דשומא הדר שאני התם דשומא בטעות הוה דקא הוה כפי מעיקרא אמרי נהרדעי שומא הדר עד תריסר ירחי שהא ואמר אמימר אנו מנהרדעא אנו וסבירא לי שומא הדר לעולם יהולכתא שומא הדר לעולם משום שנאמר יעשית הישר והטוב פשיטא שמו

[Rashba BM 33b](#)

[ג. ב] הכי גרסינן ונגנבו או [ש]אבדו.¹ ואע"ג דמתני' משום חדושא דכפילא דמקני למי שהפקדון אצלו מיתניא, ובאבדו ליכא כפילא, אפילו הכי גרסינן ליה שפיר, דמתניתין תרתי קתני, נגנבו משום חדושא דכפילא, ונאבדו משום יוקרא דלאחר אבידה.² דמקני נמי למי שהפקדון אצלו, כדאיתא בגמ'³ גבי כפי דרב נחמן. אע"ג דמסיים הכא נמצא הגנב, ולא תני נמי נתייקרו, תנא חדא מינייהו נקט, ופירש בגניבה, וה"ה באבידה לשבחה דשייך בה דהיינו יוקרא. ויש מפרשים⁴ דהכי קאמר, בין שטען הנפקד נגנבו בין שטען נאבדו ונמצא לבסוף שנגנבו. ואין צורך לזה כמו שכתבנו.

חידושי הרי"מ מסכת בבא מציעא דף לג עמוד ב

או שאבדו כו'. תוס' שטוען כו'. לכאורה למה לי תרווייהו בין לפי א' דתוס' בין לפי ב'. וי"ל דס"ד דהא דמקני כפל שעי"ז יתרצה הנפקד יותר לשלם שיש לו ספק ריוח. וזה דוקא בידע עכ"פ שנגנב, משא"כ במסופק שאבד. ואי תני טוען שאבד י"ל נגד המפקיד כנ"ל שהספק רחוק מקני, משא"כ אומר נגנב שספק ריוח קרוב וכענין מ"ש בש"ס דנפיש כפליה. וכן לפי ב' דתוס' י"ל כנ"ל דעל שיהיה עדים שנגנב קרוב הספק ריוח יותר כנ"ל. ולהפ' דשאינו ברשותו עיקר והשאר גלגול ליכא למימר תי' ב'. ועל כרחך תוס' ס"ל שלא פשעתי ג"כ עיקר. ואף דהא רב הונא אמר אמתני' ומשביעין שאינו ברשותו אף ששילם ומשמע באין עדים שנגנב. י"ל דקאי רק על גוף הדין. ודוחק:

[Marasha BM 33b](#)

עיניו נתן זה כדאמרי' לקמן יד) וק"ל: תוס' בד"ה אית דל"ג או שאבדו משום דבאבידה ליכא כפל עב"ל. [א] ולא ניחא להו לפרש צטוען טענת גנב צאצידה דמשלם כפל כדאמרינן צפרק הגוזל דף ק"ז ע"צ דלישנא דנמלא הגנב לא משמע הכי טו) ועוד דאי הוה מפרש הכי צמתניתין לא הוה קמוחצי ליה התם רצי אצא לר"י אהך מלתא טז) ודו"ק: